

Bliv medlem af BY & LAND HADERSLEV.

Foreningens formål er at virke for bevarelse af værdifuld, ældre bygnings- og landskabskultur i Haderslev Kommune samt at fremme forståelsen for god arkitektur, godt bymiljø og landskabelige værdier.

Foreningen afholder oplysende arrangementer. Den er medlem af Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, og medlemmerne får tilsendt landsforeningens tidsskrift 4 gange om året.

Støttemuligheder ved BY & LAND HADERSLEV.

Foreningen kan tilbyde gratis rådgivning til ejere af Byggefirmaet N. Jürgensens huse vedrørende reparation, ombygning, restaurering eller tilbageføring.

Ønsker De yderligere information om støttemuligheder og medlemskab af Foreningen, kan dette ske ved henvendelse til:

BY & LAND HADERSLEV
Helge C. Jacobsen
Aastrup Allé 46
6100 Haderslev

Eller kig på vores hjemmeside: www.hbbf.dk

Tekstkilde og foto: BY & LAND HADERSLEV
Layout: BY & LAND HADERSLEV

Byggefirmaet N. Jürgensen og dets tegnestue

BY & LAND HADERSLEV
Selskabet til bevarelse af gamle bygninger og landskabskultur i Haderslev

Byggefirmaet N. Jürgensen og dets tegnestue

I årene mellem 1890 og 1930 var der flere meget produktive tegnestuer i Haderslev. En af dem var tegnestuen hos "Niels Jürgensens Byggeforretning". Forretningen, der blev etableret i 1865 af Niels Jürgensen, blev overtaget af sønnen Jürgen Jürgensen i 1892. Firmaet omfattede byggevirksomhed, tømmerhandel og byggematerielforhandling samt tegnestue. På tegnestuen virkede Jürgen Jürgensen, i perioder Jens Jürgensen, A. C. Thorbøll, Heinrich Bock, Heinrich Boldt samt Adolf Jürgensen. På tegningerne fra firmaet er arkitekten oftest nævnt som N. Jürgensen, altså firmanavnet. Ind i mellem ses Boldts, Bocks og Adolf Jürgensens navne. De tre arkitekter tegnede også for egen regning i eget navn. Thorbøll er uddannet i Varde og København, Adolf Jürgensen er uddannet som diplomingeniør og arkitekt et sted i Tyskland. De andre medarbejderes uddannelse kendes ikke.

Indtil 1908 tegnede tegnestuens arkitekter i historicisme. På den tid tegnede og opførte firmaet mange offentlige bygninger. Den flotteste var det kejserlige postkontor fra 1904 beliggende Nørregade 37, en bygning i nygotik. Desværre er bygningen i dag en del forfladiget, man har fjernet udsmykning og gavlkvist. Firmaet tegnede også de smukkeste historicistiske villaer, et godt eksempel herpå er Aastrupvej 14. Som eneste tegnestue i Haderslev tegnede man også bygninger i

jugendstil. Fine eksempler på sådanne er bygningen fra 1905 på hjørnet af Nørregade og Gåskærgade, Naffet 28 fra 1904 samt Højgade 15 fra 1909. Samme år var firmaets indehaver med til at stifte "Foreningen for Pleje af Hjemlig Byggekunst i Haderslev Kreds". Denne forening var en følge af et stilskifte i nordtysk arkitektur, og Haderslev var på dette tidspunkt en del af Tyskland. Foreningen havde til formål at udvikle en progressiv arkitektur, der hvilede på lokale traditioner for byggeskik. Inspirationskilden var først og fremmest barokkens bygninger langs vestkysten, deriblandt Møgeltønders huse. Denne arkitektur kaldes hjemstavnsstil, og den blev efter 1910 fremherskende i Haderslev, og i perioden 1910 til 1920 tegnede Fa. Jürgensens tegnestue stort set udelukkende i dette formsprog. Også i Danmark var der på samme tid kræfter, der ønskede at udvikle en progressiv arkitektur. Resultatet af disse kræfters arbejde blev etableringen af "Foreningen til Fremme af Bedre Byggeskik" i 1915. Fa. Jürgensens arkitekter var bekendt med denne bevægelse. Efter Genforeningen i 1920 havde de nemt ved at tilnærme hjemstavnsstilen til Bedre Byggeskik. De opførte mange huse i røde sten, med rødt tegltag og hvide krydssprossede vinduer. De fleste af Fa. Jürgensens Bedre Byggeskikhuse er opført i kvarteret omkring Sct. Severinskole, dog findes de over hele byen.

Fra Peter Schaffer Hansens postkortsamling.

En oversigt over flere af Fa. Jürgensens huse i Haderslev findes i publikationen "Arkitekter i Haderslev" på foreningens hjemmeside www.hbbf.dk.